

LUND UNIVERSITY

Kommunalt DNA för lokal tillväxt

Fjertorp, Jonas; Larsson, Rolf; Mattisson, Ola

Published in:
Kommunal ekonomi

2012

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Fjertorp, J., Larsson, R., & Mattisson, O. (2012). Kommunalt DNA för lokal tillväxt. *Kommunal ekonomi*, 25-26. http://www.kef.se/attachments/4849_KE-2012-1.pdf

Total number of authors:

3

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Kommunalt DNA för lokal tillväxt

Sveriges kommuner ägnar sig i allt större utsträckning åt lokal tillväxt. Det sker utifrån vitt skilda förutsättningar. Inom det nationella kommunforskningsprogrammet har betydelsen av skillnader i förutsättningar studerats. Forskartrion som genomfört studien drar slutsatsen att varje kommuns utmaning är att hitta sitt unika DNA för tillväxt.

Tillväxt framställs ofta som eftersträvansvärt och kommuner utan tillväxt uppfattas ha en problematisk situation att hantera. Samtidigt verkar det vara oklart vad kommunal tillväxt egentligen är. Tillväxtvisioner och arbetet med att uppnå dessa har studerats i tre kommuner med olika förutsättningar avseende befolkningsutveckling, sysselsättningsutveckling och inkomstutveckling hos invånarna. Resultaten summeras i denna artikel.

EN SAMMANFATTANDE SLUTSATS är att kommunal tillväxt är ett komplext fenomen, där det inte finns några enkla eller entydiga svar kring vad det är eller hur det ska hanteras. Varje kommun har sina specifika förutsättningar och sina specifika frågor som man arbetar med för att främja utvecklingen av välfärden i kommunen. Det förekommer således en stor bredd i formuleringarna av tillväxtvisioner. Både i litteraturen och bland de studerade kommunerna handlar kommunal tillväxt traditionellt om befolkningstillväxt, sysselsättningstillväxt och i viss mån ökade inkomster för kommunens företag och invånare. Både i litteraturen och bland de studerade kommunerna finns det också de som ser på tillväxt i bredare välfärdstermer, till exempel att skapa delaktighet och trygga livsmiljöer. Begreppet hållbar tillväxt har också fått ett allt större utrymme i kommunernas tillväxtvisioner och innebär en balans mellan Ekonomisk, social och Ekologisk tillväxt. Den gemensamma nämnaren för alla tillväxtvisioner är att de ska bidra till att göra kommunen attraktiv. Intressant att notera är att traditionella

tillväxtmått som befolknings-, sysselsättnings-, och inkomstutveckling inte nödvändigtvis är målet med tillväxten, utan snarare ett medel. Dessa tillväxtmått utgör främst en indikation på hur kommunens förutsättningar ser ut. Det viktiga är inte att nå tillväxt, utan att använda tillväxten för att utveckla kommunen för medborgarna. Värt att notera är att intrycken från de studerade kommunerna är samstämmiga i denna syn. Oavsett om kommunen har stark eller svag utveckling enligt de traditionella tillväxtmåten är bilden densamma. Strävan efter tillväxt handlar främst om att skapa en känsla av framtidstro och utveckling.

FLERA KOMPONENTER behöver samverka för att tillväxt ska ske. Kommunens främsta möjlighet att främja tillväxt, förefaller vara att formulera en tillväxtvision som är rimlig i förhållande till vilka resurser man förfogar över och de strategier som är möjliga att genomföra. Det handlar om att skapa en intern konsistens mellan vision, resurser och strategier. Dessa måste dessutom utformas med stor hänsyn till rådande förutsättningar. Det gäller att utveckla relationer och kompetenser som passar till det näringsliv och de verksamheter som finns på orten. På så vis blir kommunens insatser relevanta och nyttiga. En väl fungerande intern organisation fungerar som smörjmedel för andra aktörer, som genom sina aktiviteter bidrar till att utveckla kommunen.

OAVSETT VILKEN TYP av tillväxt en kommun väljer att fokusera på, framstår andra aktörers engagemang som den viktiga

► gaste drivkraften för tillväxt. Kommunen kan genom egna aktiviteter initiera och underlätta aktiviteter som bidrar till att utveckla kommunen i riktning mot tillväxtvisionen. Kraften och hastigheten i utvecklingen kommer dock från andra aktörers engagemang, till exempel i form av investeringar.

Engagemanget kan komma från såväl kommunens invånare, stora institutioner och privat näringsliv som från statliga myndigheter. Ju fler aktörer kommunen kan mobilisera kring sin tillväxtvision, desto fler är det som bidrar till att kommunen utvecklas i riktning mot visionen. Ska kommunen lyckas attrahera och stimulera olika aktörer till samfällade insatser, krävs det att tillväxtvisionen upplevs som rimlig. Den måste vara väl förankrad i de lokala förutsättningarna och vara förankrad i kommunens historia. Kommunens tillväxtarbete utgör ledarskapet för utvecklingen på det lokala planet. Kan kommunen visa vägen och förena en mängd olika krafter i någon riktning, ges bättre möjligheter att utveckla lokalsamhället.

KONSTEN ÄR ATT hantera de lokala förutsättningarna. Studien visar att det i praktiken finns en mängd olika faktorer som verkar påverka hur kommuner ser på tillväxt och vilka faktorer de därmed väljer att arbeta aktivt med. Då floran av potentiella tillväxtfrämjande åtgärder är mycket omfattande, är risken stor att insatserna blir så spridda och svaga att det inte blir något genomslag. Studiens resultat pekar på att det är eftersträvarsvårt att kraftsamla inom färre områden. En förutsättning för att lyckas med det är att individerna har en gemensam bild av vad som ska göras. Tilläggas bör att de specifika förutsättningarna kan vara sådana att åtgärder tvingas vidtas på en bredare front. Detta gäller när det inte finns möjlighet att uppnå tillväxtvisionen genom att enbart fokusera på några få områden.

En sammanfattande slutsats av studien är att varje kommun ställs inför utma-

ningen att utifrån sin specifika situation välja ett antal faktorer att fokusera på i sitt arbete med tillväxtfrågor. Utifrån dessa val handlar det sedan om att bygga upp resurser och skapa en anpassad intern organisation. Kommuner väljer därmed ett paket av tillväxtfaktorer att arbeta med. Hur dessa paket sätts samman avgörs i varje enskilt fall och kan liknas vid ett kommunalt DNA för tillväxt. Totalt sett finns många faktorer, men endast ett färre antal är möjliga att arbeta med. Tillämpningen är unik i varje enskild kommun, beroende på historik och lokala förutsättningar. Ingen enskild faktor kan ändras utan hänsyn till övriga. Att ändra i den totala sammansättningen är en process som tar tid. Strukturer och resurser har byggts upp över lång tid utifrån den historia som funnits i kommunen och gör det svårt att snabbt byta inriktning.

PÅ MOTSVARANDE SÄTT tar det tid att anpassa och skapa nya resurser när situationen förändras. För kommunen är det en lång process att själv ta initiativet till att genomföra sådana förändringar.

När förändringar sker i omvärlden, kan det få stora konsekvenser för kommunens möjligheter att få genomslag för sina initiativ. Eftersom det är svårt att ändra paketet av tillväxtfaktorer som kommunen en gång har valt, gäller det att välja omsorgsfullt. Frågan blir om det är viktigt att vara annorlunda, eller att vara lik närliggande kommuner?

ALLA KOMMUNER KAN inte välja samma paket med tillväxtfaktorer att fokusera på. Samtidigt kan det finnas uppenbara fördelar med att flera kommuner går samman och gör gemensam sak utåt i vissa frågor. Att entydigt sluta sig till vad som är att föredra i detta sammanhang låter sig inte göras. Istället kan konstateras att det beror på vilket kommunens DNA för tillväxt är. Det avgörande förefaller vara den övergripande passformen, så att kommunens val passar både med den interna organisationen, de resurser man har tillgång till och de lokala förutsättningarna. Konstnen är att hantera de lokala förutsättningarna och hitta kommunens DNA för tillväxt. ●

UNIK SMAK: Varje kommun måste hitta sin egen unika mix tillväxtfaktorer för att kunna växa.